

T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 10.10.2024

Sayı: 80

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifim, gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.10.10.2024

Hakan Şeref OLGUN

Afyonkarahisar Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	
Esas Komisyon	İçişleri
Tarih: 11-10-2024	Esas No: 2/2597

GENEL GEREKÇE

Son yıllarda dünya genelinde sığınmacı ve kaçak göçmen sayısında önemli bir artış yaşanmıştır. Bu durum, çatışmalar, iklim değişikliği ve ekonomik zorluklar gibi faktörlerden kaynaklanmaktadır. Türkiye, coğrafi konumu itibarıyla birçok sığınmacının ve kaçak göçmenin geçiş noktası haline gelmiştir. Sığınmacılar, genellikle uluslararası koruma talebinde bulunarak güvenli bir yaşam arayışındadır. Kaçak göçmenler ise genellikle yasa dışı yollarla ülkelere girmekte ve bu durum, hem insan hakları ihlallerine yol açmakta hem de uluslararası güvenliği tehdit etmektedir.

Nüfus sayımı, bir ülkenin demografik, sosyal ve ekonomik verilerini toplamak için yapılan kapsamlı bir araştırmadır. Gerçek verilerin elde edilmesi, devletin politika oluşturma süreçlerinde ve kaynak dağıtımında kritik bir öneme sahiptir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), adrese dayalı nüfus kayıt sistemi ile bu verileri toplamakta ve analiz etmektedir. Ancak, sığınmacı ve kaçak göçmenlerin sayım dışı kalması, bu verilerin güvenilirliğini tehlikeye atmaktadır.

Yerinde nüfus sayımı, belirli bir bölgede yaşayan insanların sayısını ve demografik özelliklerini daha doğru bir şekilde tespit etmek için yapılır. Sığınmacı ve kaçak göçmenlerin yoğun olarak bulunduğu bölgelerde yerinde nüfus sayımı, bu grupların ihtiyaçlarını anlamak ve onlara yönelik politikalar geliştirmek açısından büyük bir öneme sahiptir. Ayrıca, yerinde yapılan sayımlar, sahadaki gerçek durumu yansıtarak devletin sosyal hizmetleri ve altyapı yatırımlarını daha etkin bir şekilde planlamasına yardımcı olur.

TÜİK verileri, Türkiye'nin nüfus yapısını anlamak için en önemli kaynaklardan biridir. Ancak, bu verilerin güvenilirliği, sığınmacı ve kaçak göçmenlerin kaydedilmemesi nedeniyle sorgulanabilir hale gelmektedir. Gerçekçi ve güvenilir istatistikler elde etmek için, bu grupların sayım süreçlerine dahil edilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde, demografik veriler eksik kalacak ve bu durum, yanlış politika kararlarına yol açabilir.

Adrese dayalı nüfus sayımı, her bireyin yaşadığı adres üzerinden kaydedilmesi esasına dayanır. Bu sistem, Türkiye'de oldukça etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Ancak, sığınmacı ve kaçak göçmenlerin resmi adres kayıtlarının olmaması, bu sistemin etkinliğini azaltmaktadır. Adrese dayalı nüfus sayımının daha kapsayıcı hale getirilmesi, bu grupların sayımda yer almasını sağlayacak önlemlerin alınması önemlidir.

Türkiye'de nüfus sayımı, mevcut yasal düzenlemelere uygun olarak Mernis sistemi aracılığıyla adrese dayalı olarak gerçekleştirilmekte olup, bu sistemin temel amacı, ülke nüfusunun doğru ve güvenilir bir şekilde tespit edilmesidir. 2000 yılına kadar, nüfus sayımları geleneksel yöntemlerle ve yerinde yapılan sayımlar aracılığıyla yürütülüyordu. Ancak, 2000 yılında yapılan yasal değişikliklerle birlikte adrese dayalı bir sisteme geçiş yapılmıştır. Bu dönüşüm, özellikle Avrupa Birliği üyelik hedefleri doğrultusunda gerekli istatistiklerin elde edilmesi adına büyük bir adım olarak değerlendirilmektedir. Bu kapsamda, 2007 yılında tekrar yerinde sayım yapılmış ve elde edilen verilerle nüfus dinamikleri daha kapsamlı bir şekilde analiz edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti'nde ilk nüfus sayımı 1927 yılında gerçekleştirilmiş olup, bu tarihten itibaren 1935'ten 1990'a kadar her beş yılda bir düzenli olarak sayımlar yapılmıştır. İlk sayımda ülke nüfusunun 13 milyon 649 bin 945 kişi olarak belirlendiği kaydedilmektedir. 2022 yılı itibarıyla Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçlarına göre, Türkiye'nin toplam nüfusu 85 milyon 279 bin 553 olarak tespit edilmiştir.

2007 öncesi sayımlarda, hanelerin yerinde ziyaret edilerek nüfusun demografik, sosyal ve ekonomik özellikleri gibi pek çok veri güvenli bir şekilde toplanıyordu. Ancak, 28 Ekim 2000 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Kimlik numaralarının yürürlüğe girmesi ve 2008'den itibaren ADNKS'nin devreye girmesiyle birlikte sayımlar, TÜİK'in nüfus kayıtları esas alınarak yapılmaya başlanmış ve sonuçlar her yıl düzenli olarak açıklanır hale gelmiştir.

Zamanla, verilerin güvenilirliği konusunda çeşitli tartışmalar gündeme gelmiş olsa da bu yeni yöntem devam ettirilmiştir. TÜİK'in bazı verileri geç açıklaması veya hiç açıklamaması, ayrıca mülteci akınları ve düzensiz göçler gibi etmenler, verilerin güvenilirliğini sorgular hale getirmiştir. Bu bağlamda, kapalı nüfus sayımı yöntemi, ülkemizin demografik yapısını, sosyal ve ekonomik özelliklerini daha doğru bir şekilde tespit edebilmek için büyük bir önem taşımaktadır.

Sığınmacılar ve kaçak göçmenler, nüfus sayımı süreçlerinde göz ardı edilmemesi gereken önemli bir gruptur. Gerçek verilere ulaşmak için yerinde nüfus sayımlarının yapılması ve TÜİK verilerinin güvenilirliğinin artırılması gerekmektedir. Bu, hem göç politikalarının daha etkili bir şekilde geliştirilmesine hem de sığınmacıların yaşam koşullarının iyileştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Özetle, bu yasa teklifi ile birlikte, Türkiye'nin nüfusunun kesin bir şekilde tespit edilmesi hedeflenmekte; bunun yanı sıra, demografik yapının, ekonomik ve sosyal özelliklerin güvenilir bir şekilde belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu nedenle, kapalı nüfus sayımı, ülkenin geleceği için kritik bir adım olarak değerlendirilmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Bu düzenlemenin amacı, ülkemizdeki nüfusun kesin bir şekilde tespit edilmesidir. Ayrıca, istatistiklerle ilgili belirsizlikleri ve şüpheleri ortadan kaldırmak için nüfusun ekonomik, sosyal ve demografik yapısının doğru ve güvenilir bir şekilde belirlenmesi hedeflenmektedir. Bu sayede, son yıllarda yaşanan mülteci akışının ülkemiz üzerindeki etkileri daha iyi anlaşılacak ve yabancı nüfusa dair belirsiz verilerin yerini net ve doğru veriler alacaktır. Böylece bu konudaki tartışmalar da daha sağlam bir temele oturacaktır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

**NÜFUS HİZMETLERİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1-25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 52 nci maddesine altıncı fıkra eklenmiştir.

“(6) Nüfus sayımında veya tespitinde, 5. Fıkroda belirtilen Mernis nüfus bilgilerinin geçerliliğinde şüphe duyulması ve belirsizlik hallerinde, yerinde nüfus sayımı yapılacak olup; sayımın yapılacağı tarihler ile sayıma ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.